

YTTRANDE

Till
Samhällsbyggnadskontoret – Plan
Södertälje kommun
151 89 Södertälje
E-post: sbk.plan@sodertalje.se

Förslag till program för Kvarteret Båtvarvet 4 och 5 m fl inom Pershagen i Södertälje. Dnr 2009-00019-214 (P 05019)

Naturskyddsföreningen i Södertälje ber härmed att få lämna synpunkter på rubricerade programförslag.

Sammanfattning

Naturskyddsföreningen i Södertälje har inte funnit anledning motsätta sig viss kompletterande bebyggelse av begränsad omfattning intill och norr om befintligt villaområde i Pershagen.

Vi hävdar dock bestämt att 100 m strandskydd skall gälla för hela området utom det befintliga varvsområdet.

Synpunkter och motiveringar i detalj

Utgångspunkten för våra synpunkter är att vi vill värna befintliga naturvärden och allmänhetens tillgång till naturen, i synnerhet stränderna. Vi vill också bidra till att lokalisering av byggnader och andra anläggningar sker där det är mest skonsamt för vår miljö.

Med denna utgångspunkt kommenteras nedan planförslaget ur ett antal relevanta aspekter.

Strandskyddet

Förslaget ger en klar antydning om att planen avses inte bara frånträda det befintliga strandskyddet om 300 meter utan även ett 100 meters strandskydd vad avser det hittills icke detaljplanlagda området. De skisser som presenteras antyder 25-50 meter. Vi vill påpeka att det råder generellt strandskydd enligt 7 kap. 14 § miljöbalken (MB) intill 100 meter från strandlinjen vid normalt medelvattenstånd. Inom strandskyddsområde är det förbjudet enligt 7 kap. 15 § MB att bl a uppföra nya byggnader och att vidta åtgärder som väsentligt förändrar livsvillkoren för djur- eller växtarter. En speciellt restriktiv tillämpning gäller i områden som redan är hårt exploaterade.

Därför ställer vi härmed ett oavvisligt krav på att 100 meters strandskydd ska råda.

Planförslagets skrivning om att ett upphävande av strandskyddet som vi tolkar det, dvs enligt ovan, skulle uppfylla ”intentionerna i lagstiftningen bättre än nuvarande detaljplan” stämmer inte.

På s 12 påstås att ett upphävande av strandskyddet ”inte kommer att leda till minskade förutsättningar att utöva friluftsliv”. Detta påstående är givetvis inte korrekt. Det behövs inte ens ett besök på plats för att konstatera detta. Bebyggelse kräver mark.

Vattennivåer och stränderna

I sammanhanget kan nämnas att den förväntade höjningen av vattennivån pga klimatförändringar kommer att förminska stränderna, varför det blir än viktigare att idag hålla minst 100 meters strandskydd. Faktum är att vissa delar av stränderna redan idag är översvämmade vid högvatten, med därav följande minskning av strandremsan.

Utredningsområde för bebyggelse

Förslaget nämner (s 5) att ”Man bör titta närmare på vilken typ av bebyggelse som kan tänkas passa in och hur långt in i skogsområdet det kan tillåtas sträcka sig”. Samtidigt presenteras en kartskiss (s 7) som anger ett specifikt område. Vi har den bestämda åsikten att det på kartskissen markerade området är det som maximalt ska nyttjas för bebyggelse, dock, som redan nämnts, med undantag för stranden där det givetvis är 100 meter som ska gälla.

Redan den del av skogsområdet som markeras innebär att den resterande skogen är på gränsen till för liten för friluftsliv. Detta accentueras av att den del som ligger närmast motorväg och järnväg i V och N inte är ägnad att nyttjas för friluftsliv pga bullerstörningar.

Även för växt- och djurliv är resterande skogsområde ganska litet. En del växter och djur kräver ganska stora områden för att kunna överleva. Blir skogen bebyggd krymper livsutrymmet för växter och djur än mer.

Tillgänglighet till grönområdet

Programhandlingarna nämner på flera ställen (t ex s 4, ett par gånger på s 12) att förslaget syftar till att ”göra grönområdet mer tillgängligt”, ”öka allmänhetens tillgänglighet”, etc. Det är något vi inte förstår. Grönområdet är ju redan så tillgängligt det kan bli, med en strandpromenad utefter hela dess sträckning utmed stranden och därtill befintliga stigar genom området.

Vi vill här tillägga att vi motsätter oss asfaltering såväl som all annan ”domesticering” av strandområdet, t ex gräsmattor, staket, mm. Frånsett att sådana anläggningar förstör den befintliga fina naturkaraktären så innebär det att de växt- och djurarter som finns där nu kommer att försvinna. Här finns ju bl a stora lövträd, örter, insekter mm. Den del av strandskyddet som ska skydda detta sätts ju då ur spel. Belysning kan dock accepteras.

Växt- och djurliv

Skogen där den nya bebyggelsen är tänkt att ligga är en fin blandskog, d v s den består av både barrträd (granar) och lövträd som lönn, rönn, björk och små ekar. Skogen är mycket litet nersliten.

Träden har olika åldrar, vilket är värdefullt, både för återväxten i skogen och för de svampar, lavar, mossor, insekter och fåglar som lever i och på dem. I skogen fanns också skåglågor. Det är gamla kullfallna träd som sakta förmultnar. Också lågorna är värdefulla för de arter av svampar, mossor, lavar och insekter som lever i och på dem. Ofta hittar man sällsynta arter i lågorna.

I skogen finns bl a också blåbär och hallon och örter ("blommor") såväl som liljekonvalj och blåsippor. Blåsippor är fridlysta i Stockholms län. Den fina mosaik av växter som finns i skogen gör att vi ser fram emot vad den planerade inventeringen kan ge. Finns här rödlistade arter?

Med stor reservation för att vi kan ha fel har vi också funnit en källa och en liten bäck i skogen. Möjligen är det istället ett dräneringsrör nere i marken som har korkats igen och sprungit läck. Men om det är en äkta källa (grundvatten som tränger upp) är det värdefullt. Källor blir allt sällsyntare, bl a därför att skogsbruket förstör dem.

Bebyggelsens karaktär

Programförslaget innehåller formuleringen ”Varvsverksamheten och båtuppläggningsplatsen är ett ganska avvikande inslag i områdets villabebyggelse som det ser ut idag” och indikerar därmed att enhetlighet i sig är fördelaktig. Ett sådant synsätt förvånar oss. Tvärtom är det nog en allmän insikt att variation är karaktärsskapande och i allmänhet att föredra. Faktum är att det nuvarande varvet har denna egenskap. Jämför t ex med Östertälje, där Östertälje Båklubbss verksamhet skapar just karaktär. Från Naturskyddsföreningens utgångspunkter har vi dock ingen anledning att motsätta oss en bostadsbebyggelse på varvsfastigheten.

Inte heller har vi anledning att ha synpunkter på typ av bostäder. Från allmän miljösynpunkt är det dock angeläget att främja ett byggande som är ekologiskt medvetet och långsiktigt hållbart. Den senare aspekten bör innebära energisnåla byggnader byggda av miljövänliga byggnadsmaterial såväl som ett skyddsavstånd till vattnet, som ju med klimatförändringarna kan tänkas stiga.

Kommunikationer

Bekvämlig tillgång till allmänna kommunikationer är viktigt från miljö- och klimatsynpunkt. Närmaste hållplats från planområdet är Hagkärsvägen, vilket kan godtas även om det är på gränsen för vad som kan anses acceptabelt.

Däremot reagerar vi på planförslagets påstående om möjligheterna till ”relativt snabba och effektiva resor från Pershagen in till Södertälje, Stockholms centrum samt stora delar av Mälardalen”. Hagkärsvägen frekventeras genomgående med halvtimmestrafik, även vid rusningstrafik. Restiden till Södertälje C är 18-19 minuter och till Stockholm C (med pendeltåg) 54 minuter. Inklusiv gångtiden till bussen innebär det alltså ca en halvtimme resp. över en timme. Vi vill här påpeka att den uppgift som nämns om 22 minuter med ”Regionaltåg från Södertälje Syd” inte är relevant i sammanhanget eftersom ytterst få nyttjar regionaltåg denna väg pga pris och oregelbundna tider.

Planförslaget nämner (s 7, 9) att man vill (*Anm: vår numrering*): (I) ”...utveckla möjligheten att gå och cykla till Södertälje Syd samt att göra gång- och cykelstråken in mot centrum mer attraktiva”. Därefter skriver man (II) ”Att skapa ett attraktivt och sammanhängande gång- och cykelstråk längs med vattnet i Pershagen är ett steg i rätt riktning.”, vidare (III) ”För de som idag arbetspendlar med bil till Stockholm eller Norrköping kan tåg från Södertälje Syd bli ett intressant alternativ”.

Samtliga dessa skrivningar kan ifrågasättas. Vad gäller det som nämns i (I) så är det något som är helt oberoende av denna plan. Mening (II) antyder att det inte finns ett sådant sammanhängande stråk. Det är inte sant – om det nu med påståendet inte avses den lilla del som upptas av varvet, där cyklisten/den gående helt enkelt använder vägen utanför utan någon som helst tids- eller bekvämlighetsförlust. Slutligen är (III) i allmänhet inte aktuell vad gäller resor till Stockholm, som ovan nämnts pga regionalstågens pris och oregelbundenhet.

Den passus (s 11) om att ”tung transporter i området kommer att minska” är för övrigt inte relevant eftersom sådana idag är av mycket begränsad omfattning. Den tillkommande privatbilstrafiken kommer att totalt sett upplevas som mycket mer störande.

Föroreningar

I planförslagsunderlaget påtalas att marken där båtvarvet är placerad troligen är förorenad. Där nämns också behovet av markundersökningar och påföljande sanering. Vi vill här komplettera med att påpeka vikten av att även framledes skydda viken och vattnet från nya föroreningar. Biltrafik genererar föroreningar i form av däck- och asfaltslitage, biltvätt mm, varför avrinningen från tillkommande vägar, garageuppfarter etc måste ske till därför avsedda dagvattenbrunnar e d, där vi förutsätter att dagvatten renas.

Vår kontaktperson i detta ärende är Lars Klasén, tel 08-55019570, 073-5638001, mail lars.klasen@telia.com

Södertälje den 19 oktober 2009

Naturskyddsföreningen i Södertälje

Kristoffer Renberg
v. ordförande

070-0440880, kristoffer.renberg@naturskyddsforeningen.se